

Innhold

Forord	8
BIBELEN I LIVET	10
Kom til meg, alle dere som strever. <i>Ivar Vegge</i>	12
En trofast Gud. <i>Margunn Serigstad Dahle</i>	15
Gud og gule sider. <i>Knut Kåre Kirkholm</i>	18
Slik leser jeg Bibelen. <i>Egil Sjaastad</i>	22
Listen to your heart? <i>Knut Kåre Kirkholm</i>	24
Forbilde. <i>Håkon Sunde Pedersen</i>	26
Bønn om å se det som er. <i>Ingebjørg Nandrup</i>	29
Jeg – en åndsfylt kristen? <i>Sven Morten Kjølleberg</i>	31
Bibellesing – en vanesak. <i>Robert Lilleaasen</i>	34
Hvorfor, Gud? <i>Håkon Sunde Pedersen</i>	36
Salmehverdag. <i>Aage Myksvoll</i>	39
Å grunne på hans lov dag og natt. <i>Jens Bruun Kofoed</i>	41
IDENTITET	44
Konge! <i>Håkon Sunde Pedersen</i>	46
Jeg ble kristen for å bli et menneske. <i>Frank-Ole Thoresen</i>	49
Tilbake til klarhet. <i>Robert Lilleaasen</i>	51
Kristen identitet. <i>Marit Skinlo</i>	54
Troen er i utvikling. <i>Ketil Jensen</i>	56
Det Gud ikke kan. <i>Sverre Bøe</i>	60
Vis meg hvem du er med. <i>Sven Morten Kjølleberg</i>	62
Bønn? Hva slags? Om hva? <i>Egil Sjaastad</i>	65

Valg av utdanning. <i>Marit Skinlo</i>	67
Gud er god. <i>Jens Bruun Kofoed</i>	70
Et navn som kjennetegn. <i>Ingebjørg Nandrup</i>	73
Fortapt og fordømt. <i>Egil Sjaastad</i>	75
Kle meg ved å se meg. <i>Margunn Serigstad Dahle</i>	77
Alltid kristen? <i>Arne Helge Teigen</i>	80
Å finne sin plass. <i>Ingebjørg Nandrup</i>	82
Jesus – mer enn en app. <i>Sverre Bøe</i>	84
GLOSER	86
Nådegaver for nybegynnere. <i>Knut Kåre Kirkholm</i>	88
Velsigne. <i>Håkon Sunde Pedersen</i>	91
Verdens farligste ord. <i>Sverre Bøe</i>	93
Himmelsk. <i>Egil Sjaastad</i>	95
Herren er en nidkjær Gud. <i>Håkon Sunde Pedersen</i>	97
Rettferdiggjørelse. <i>Arne Helge Teigen</i>	99
Trær i Bibelen. <i>Knut Kåre Kirkholm</i>	102
Frelse. <i>Egil Sjaastad</i>	105
Fortrolighet. <i>Knut Kåre Kirkholm</i>	107
Unnskyld. <i>Robert Lilleaasen</i>	109
Gud ble menneske. For å snakke vårt språk. <i>Ketil Jensen</i>	111
TJENESTE	114
Peters eksamen. <i>Sverre Bøe</i>	116
Når ingen roper. <i>Frank-Ole Thoresen</i>	118
Gud har sendt Jesus og meg. <i>Arne Helge Teigen</i>	120
Globaliserings(hånd)boken. <i>Marit Skinlo</i>	123
Gud og menneskeverd. <i>Espen Ottosen</i>	125

Når ett lem lider. <i>Frank-Ole Thoresen</i>	128
Talent, prestasjon og kall. <i>Aage Myksvoll</i>	130
Hverdagsvitne. <i>Irene Aarseth</i>	132
Ordløs omsorg er ikke nok. <i>Egil Sjaastad</i>	134
Jesus og Muhammed. <i>Frank-Ole Thoresen</i>	136
Hjelpetjenester er også en Åndens gave! <i>Ivar Vegge</i>	139
Dødelig vann. <i>Egil Sjaastad</i>	142
Å gå et stykke på veien. <i>Sven Morten Kjølleberg</i>	145
Løftene først og størst. <i>Ingebjørg Nandrup</i>	147
Ekte misjon. <i>Espen Ottosen</i>	149
Ytringsfriheten er verd å kjempe for. <i>Egil Sjaastad</i>	152
En siste hilsen til en venn. <i>Frank-Ole Thoresen</i>	154
SPØRSMÅL	156
Bibelsyn. <i>Knut Kåre Kirkholm</i>	158
Undere i Bibelen – skjedde de virkelig?	
<i>Robert Lilleaasen</i>	161
Hvem har valgt hvem? <i>Sverre Bøe</i>	164
Krigens lærdom. <i>Knut Kåre Kirkholm</i>	166
Avkristning og praktisering av troen. <i>Ivar Vegge</i>	168
De to utgangene på livet. <i>Sverre Bøe</i>	171
Velge å tro? <i>Knut Kåre Kirkholm</i>	173

Forord

Store spørsmål

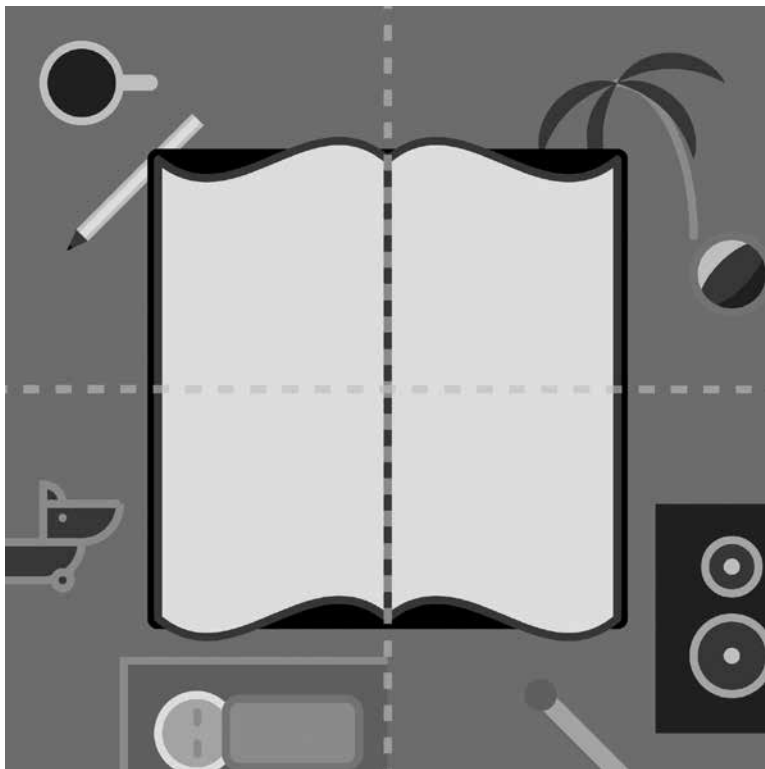
I en høyskolehverdag jobber både studenter og ansatte med teologi på en grundig og faglig måte. Vi jobber med ulike språk, leser faglitteratur og skriver vitenskapelige artikler. I en slik hverdag er det alltid en viss fare for at teologi kan bli akademisert på en slik måte at den fremstår som teoretisk og virkelighetsfjern. På Fjellhaug Internasjonale Høgskole er vi opptatt av at teologi skal være mer enn teori. Møtet med tekst og tale kan skape liv og nære troen. Teologi skal dreie seg om din og min hverdag. Teologien har noe å si oss i møte med de små spørsmålene i hverdagen – og de store. Teologien har noe å si oss om verden, om tjeneste, etterfølgelse og vår identitet som lemmer på Kristi legeme. I denne lille boken har vi hatt lyst til å dele noen av våre tanker om slike spørsmål, på en enkel og kortfattet måte.

Alle forfatterne er knyttet til Fjellhaug Internasjonale Høgskole, og den viser litt av bredden i et sammensatt kollegium. Vi representerer ulike generasjoner, kjønn og faglig bakgrunn. Vi har ulike livshistorier. Men kjærligheten til Guds ord og ønsket om at andre skal bli bedre kjent med Jesus, har vi sammen! Vi håper at denne nerven også kommer til uttrykk gjennom våre korte betraktninger.

Vi tror at mennesker i ulike aldre vil ha glede av å lese boken. Så hadde det vært flott om noen av dere fant ut at stykkene også kan leses høyt ved et frokost- eller middagsbord, alene eller sammen med noen du bryr deg om. Vel bekomme!

Frank-Ole Thoresen

BIBELN I LIVET

Innledning

Noe av det som gjør det så spennende å lese i Bibelen, er det at det alltid er noe å kjenne seg igjen i. Selv i mange tusen år gamle historier, fra kulturer helt annerledes enn vår egen, finner vi temaer vi kjenner fra vår egen hverdag. Relasjoner til søsken, ektefeller og kollegaer som fungerer mer eller mindre godt. Kjærlighet, lengsel og sorg. Konflikter og vanskelige avgjørelser. Mat, tårer, sykdom og penger. Ikke minst forteller historiene noe om det å være menneske, og om det å være et menneske som forholder seg til Gud. Vi leser om tvil, trygghet og løfter som gjelder for oss selv, for andre kristne og for hele verden.

Bibelen handler om livet. Derfor passer den inn i livet. Den er relevant for livet - men den stopper ikke der. Den setter rammer og løfter spørsmål som du ikke hadde kommet på å stille en gang.

Kom til meg, alle dere som strever (Matt 11,28)

[IVAR VEGGE]

Psykologi og hjerneforskning viser oss at hele mennesket – kropp, sjel og ånd – henger nøye sammen. For eksempel nærmest «kortsluttes» din evne til oppmerksomhet overfor andre, for læring og fornuftig tenkning når du følelsesmessig enten blir for «høy» (uro, aggresjon, smerte, kaos m.m.) eller for «lav» (nedstemthet, tomhet, nummenhet, handlingslammelse m.m.).

Mange av de samme menneskelige erfaringene har Bibelen beskrevet for lenge, lenge siden. Job, som gjennomlevde mye fysisk smerte og tap, erfarte også en veldig vond indre tilstand: «Jeg får ikke fred, ikke ro, ikke hvile, så opprørt er jeg» (Job 3,26). Jobs evne til å ta inn over seg hva som skjedde rundt ham, var svekket: «Mine øyne er sløvet av sorg». I samme vers beskriver han en kroppslig nummenhet med følgende ord: «lemmene er som en skygge» (Job 17,7). Job har selvinnsikt nok til å forstå at dette gjør noe med hvordan han tenker og taler: «Å, om min uro kunne veies og legges i vektskålen med min sorg! For nå er de tyngre enn havets sand; derfor taler jeg uten å tenke» (Job 6,2–3).

Jobs venner, som er fysisk og psykisk «friske», kommer med den

ene talen etter den andre i et forsøk på å hjelpe Job. «Hjelpen» består i stor grad av å få Job til å erkjenne synd og opprør mot Gud som en grunn til hans mange lidelser. De har også mange «velmente og gode råd» om hvordan han bør takle livet.

Det paradoksale er at disse «friske» vennene ikke ga sann hjelp. De evnet ikke å sette seg inn i situasjonen til den som virkelig hadde det vondt: «Jeg har hørt nok av dette», sier Job. «Dere er elendige trøstere, alle sammen. Blir det ikke slutt på tomme ord? Hva driver deg til å svare? Jeg kunne også ha talt slik som dere hvis det var deres liv det gjaldt, og ikke mitt. Jeg kunne ha holdt fine taler og ristet på hodet av dere» (16,2–4). Den troende som kjemper med livets byrder, kan få hjelp i Job, Salmene og andre bibeltekster til å sette sanne ord på dype menneskelige erfaringer.

Men Bibelen har også noe å si og gi der psykologien og moderne vitenskap er taus. I møte med Gud erkjenner ikke bare Job at han selv er liten og uforstandig, og at Gud er så uendelig stor og underfull (42,1–6), men Gud gir Job rett i det han har sagt om livet og om Gud. Til vennene, derimot, har han dette å si: «dere har ikke talt rett om meg, som min tjener Job» (42,7). *Gud og livet sees altså klarest fra den svake og lidendes perspektiv*, ikke fra den som selv er vellykket. Paulus vektlegger det samme når han sier at «Gud har utvalgt seg det som i verdens øyne er dårskap ... svakt ... står lavt ... ikke er noe» (1 Kor 1,26–28).

Videre er den Gud vi har, ikke kynisk og uberørt av vår lidelse. Guds hjerte banker på en særlig måte for fremmede, enker og farløse – mennesker som på Bibelens tid var særlig sårbare. Ja, vår

frelser, Jesus Kristus, «kan lide med oss i vår svakhet», fordi han selv «er prøvet i alt på samme måte som vi» (Hebr 4,15). Den troende

*Guds hjerte banker
på en særlig måte for
fremmede, enker og
farløse – mennesker
som på Bibelens tid
var særlig sårbare.*

har i Jesus Kristus også håpet om frelse fra sykdom, nød, død, urett og egen synd. Et slikt evighetshåp kan lette perspektivet på lidelser i dette livet (2 Kor 4,16–18).

Paradoksalt nok erfarte Paulus, som kjempet med en «torn i kroppen», at Gud sa til ham: «Min nåde er nok for deg, for kraften fullendes i svakhet» (2 Kor 12,9).

Jesus sier: «Kom til meg, alle dere som strever og bærer tunge byrder, og jeg vil gi dere hvile» (Matt 11,28).

En trofast Gud

[MARGUNN SERIGSTAD DAHLE]

Vi er i Korint tidlig på 50-tallet, men oppdager snart at mye ligner vår egen samtid. Statusjag, sexpress, et mangfold av livssyn og dyrkelse av talekunst er bare noen av alle utfordringene de kristne står overfor.

Dette vet Paulus, som nå skriver et innholdsrikt brev til menigheten han selv har grunnlagt. Kjærligheten og omsorgen han har for sine trossøken, gjennomsyrrer innledningen her i Første Korinterbrev. Følgende trøsterike hilsen toppe så det hele: «Gud er trofast, han som har kalt dere til fellesskap med sin Sønn, Jesus Kristus, vår Herre» (1 Kor 1,9).

Trenger du samme påminnelse om Guds trofasthet i møte med utfordringene i din hverdag? Trenger du å høre igjen at Guds trofasthet står fast? Ja, at Guds trofasthet er det faste punktet i møte med alt som forandrer seg – og som vil forandre deg?

Dette trengte tydeligvis også Timoteus å bli minnet om, for Paulus gav han denne løfterike hilsenen: «Er vi troløse, så er han trofast, for han kan ikke fornekte seg selv» (2 Tim 2,13). Det er nemlig slik Gud er – «trofast og rettferdig» (1 Joh 1,9). Han er trofast mot sin pakt og sine løfter – og er rettferdig når han tilgir, på grunnlag av frelsesverket i Jesus.

Tenk å få leve i denne befriende sannheten, at når vi kommer til Gud med vår troløshet, møter han oss med tilgivelse – på grunn av sin trofasthet! Vi har all grunn til å juble sammen med sangeren: «Herren er nådig, vi går ikke til grunne. Hans barmhjertighet tar ikke slutt, den er ny hver morgen. Din trofasthet er stor» (Klag 3,22).

De kristne i Korint får altså denne trøsterike hilsenen om Guds trofasthet før Paulus setter fokus på utfordringene deres. Men det aller første Paulus minner dem på i dette brevet, er at de er «helliget i Kristus Jesus» (1 Kor 1,2). De – og vi, som har Jesus som Herre – er hellige. Høyere status kan ikke et menneske ha. Dette er virkelig noe å speile seg i, både for menigheten i Korint og for deg og meg i møte med statusjaget! Her kan vi hvile, ja, ha fred, i dypeste forstand av ordet.

Hilsenen om nåde og fred er da også sentral her i innledningen, slik den jo er i alle Paulusbrevene. Apostelen understreker at nåden er gitt i Kristus Jesus, som en ufortjent gave. Og han peker på at i Kristus er korinterne blitt rike på «all lære og all kunnskap» (1 Kor 1,5). Igjen taler han rett inn i deres livssituasjon, de som følte

*De – og vi, som har Jesus
som Herre – er hellige.
Høyere status kan ikke et
menneske ha.*

seg mindreverdige i møte med veltalende, kunnskapsrike medborgere. Alt de trenger for tro og liv, eier de i Kristus. Han er deres styrke! Slik er det også for deg og meg, vi som lever i samfunn med Ham. La oss minne hverandre på det,

når følelsen av mindreverd tar overhånd, og vi har blikket på andre istedenfor på Jesus.

Ja, det er Jesus som er i sentrum! Har du lagt merke til at Paulus nevner Frelseren vår, med ulike navn, i hvert av de ni innledningsversene? Sterkere kan det vel ikke understrekes at alt det de kristne i Korint er – og skal bli – er forankret i det som den trofaste Gud har gjort i Kristus Jesus. Der ligger deres sanne identitet. Det samme gjelder deg og meg, vi som har Jesus som Herre. Gud er like trofast i dag!

Gud og gule sider

[KNUT KÅRE KIRKHOLM]

Hvor bor Gud? Hva er hans adresse, dersom vi skulle slå opp i Gule sider? Dette er et spørsmål vi selvsagt ikke kan gi noe skikkelig svar på. Vi pleier med et fremmedord å si at Gud er transcendent. Det vil si at han ikke kan oppfattes med sansene våre på vanlig måte, han står på utsiden av sanseerfaringenes område. Men det betyr likevel ikke at han ikke kan erfares, eller at han ikke har noe bosted. Hvor bor så Gud? Når vi slår opp Guds adresse i Bibelens «Gule Sider», finner vi flere treff.

Guds historie med menneskene begynner i hagen. I Første Mosebok 2 leser vi om Edens hage, plantet av Gud, som et sted Gud og mennesker skulle leve tett sammen. I Første Mosebok 3,8 leser vi at Gud «vandret omkring i hagen i den svake kveldsbrisen». Det er en nydelig beskrivelse.

Dessverre fortsetter dette verset: «Og mannen og kvinnen gjemte seg for HERREN Gud blant trærne i hagen». Dette er den største tragedien i menneskehetens historie. Mennesket måtte gjemme seg for Gud. Forholdet ble brutt fordi mennesket var ulydig mot sin skaper. Og i Første Mosebok 3,24 leser vi det forferdelige, nemlig at mennesket ble drevet ut av hagen.

Slik kunne menneskets historie sluttet, og det ville vært fortjent. Men Gud er annerledes, og resten av Bibelen er den lange historien om en Gud som fremdeles ønsker fellesskap med menneskene. Vi leser om hvordan Gud var villig til å gå den lengste veien for å åpne veien tilbake til fellesskapet i hagen.

Gud bor ikke lenger i et tempel, men i en kropp, midt blant sitt folk. Gud skifter adresse.

En viktig mellomstasjon på denne lange veien er tabernaklet. Flere steder i Det gamle testamentet (GT) kalles tabernaklet for Guds bolig. Gud valgte fellesskap. Han valgte et sted hvor han kunne bo sammen med menneskene.

I Andre Samuelsbok 7,6-7 sier Gud at «Jeg har vandret om med et telt som bolig. Jeg vandret omkring med israelittene og høvdingene over Israels stammer». Ordet for «å vandre» er det samme som brukes i Første Mosebok 3,8, når Gud vandrer i hagen. Han er fremdeles til stede, og han er tilgjengelig. Men han bor i et telt. Det var et flott telt, men like fullt var det et telt. Tenk på hva det lærer oss om Gud. Hans ønske om fellesskap med sine elskede skapninger var så sterkt at han var villig til å bo i et telt. Her bodde han i flere hundre år, helt til kong Salomo fikk bygget en storslått bygning, et tempel, for Gud.

I Første Kongebok 8 leser vi en lang bønn kong Salomo bad da templet ble innviet. I denne bønner merker vi en urokkelig tillit til at Gud er tilgjengelig. Når et menneske vender seg til templet i bønn, vil Gud svare. Han vil frelse fra fiender, gi avlinger, fremme rett og rettferdighet og, ikke minst, gi tilgivelse for synd. Templet (tabernaklet) er stedet hvor Gud fremdeles er nær.

Når vi leser i Det gamle testamentet (GT,) ser vi tydelig at Gud har en adresse. I starten er han en nomade som vandrer omkring sammen med sitt folk og bor i et telt. Etter hvert som folket blir bofast i landet Israel, bygges det også et hus til Gud. Her sitter han på sin trone og er tilgjengelig. Her hører han bønn, her fremmer han rett og rettferdighet, her hjelper han sitt folk når nøden kommer over dem, og her tilgis synd. Gud bor altså i en bygning.

For å komme til denne bygningen, måtte folk reise. Det var en lang og strabasios reise, men så var det ikke hvem som helst man skulle besøke. Guds opprinnelige plan var fellesskap i et herlig hageslott. Menneskets synd ødela dette fellesskapet, men Gud valgte likevel å leve blant menneskene. Men i et telt.

Men historien om Guds adresseendringer ender ikke med tempel eller tabernaklet. Når vi åpner opp Det nye testamentet (NT), leser vi om historiens mest radikale adresseforandring. Vi leser om ham som «var i Guds skikkelse», men som «gav avkall på sitt eget, tok på seg en tjenerskikkelse og ble mennesker lik». I Jesus Kristus forandrer Gud adresse. Vi leser i Johannes 1,14 at «Ordet ble menneske og tok bolig iblant oss». Grunntekstens uttrykk kan også leses som «slo opp sitt telt iblant oss».

Flere steder i Johannesevangeliet bruker Jesus tempelspråk når han snakker om seg selv. Han omtaler kroppen sin som et tempel. Gud bor ikke lenger i et tempel, men i en kropp, midt blant sitt folk. Gud skifter adresse.

I GT vandret Gud omkring blant sitt folk i et telt (2 Sam 7,6-7).

I NT vandrer Gud blant sitt folk som et menneske. Vi leser om

en Gud som blir sliten og tørst etter vandringen (Joh 4,6-7). Gud selv har føtter som trenger å bli vasket og salvet fordi de er preget av mange mil på støvete landeveier (Luk 7,37-38).

I GT var tabernaklet stedet folk vendte seg i bønn og bar fram sine syndeoffer.

I NT er Gud selv blant oss i Jesus. Han hører bønn, helbreder, reiser opp mennesker og fremmer rett og rettferdighet. Og ikke minst tilgir han synd (Luk 5,20-21).

I GT leser vi om mennesker som legger ut på den lange og strabasiøse ferden mot stedet hvor Herrens bolig står. Vi har til og med en avdeling i Salmenes bok med salmer som ble sunget i forbindelse med disse reisene (Sal 120-134).

I NT leser vi at Gud selv vandret opp og ned veien fra Galilea til Jerusalem. Han var til stede blant sitt folk, tilgjengelig. I Johannes 4 leser vi til og med at han ved en anledning «måtte reise gjennom Samaria». Det måtte han egentlig ikke. Han kunne gått utenom. Men han ville ikke. Også blant folket jødene mislikte og ikke ville omgås (Joh 4,9), var det mennesker Gud elsket og ville ha fellesskap med.

Adgangen til Guds nærvær er ikke lenger begrenset som i GT. Gud selv har skiftet adresse og bor blant sitt folk.